

Reilun kilpailun ohjelmien kriteeristö

Urheilujärjestöjen ohjelmat
antidopingtoimintaan ja
kilpailumanipulaation torjuntaan

Suomen
urheilun
eettinen
keskus
SUEK ry

Reilun kilpailun ohjelmien kriteeristö

Urheilujärjestöjen ohjelmat
antidopingtoimintaan ja
kilpailumanipulaation torjuntaan

Suomen urheilun eettinen
keskus SUEK ry

ISBN 978-952-5605-55-6 (PDF)

Taitto: Studio Pekka Piippo

Sisällys

Reilun kilpailun ohjelmat	2
Antidopingohjelmien kriteeristö	3
Säännöt ja sopimukset	4
Koulutus	5
Viestintä	8
Dopingvalvonta	11
Kilpailumanipulaation torjuntaohjelmien kriteeristö	17
Säännöt ja sopimukset	19
Koulutus	20
Viestintä	22
Toimenpiteet ja yhteistyöverkosto	23
Muu toiminta	25
Ohjelmien päivittäminen, hyväksyminen ja julkaiseminen	27
Lopuksi	28

Reilun kilpailun ohjelmat

Antidopingohjelmien ja Kilpailumanipulaation torjuntaohjelmien kriteeristöissä on otettu huomioon niin kansallisten kuin kansainvälisten sopimusten velvoitteet urheilujärjestöille. Kriteeristöön on kerätty kaikki ne asiat, jotka eri säännöstöistä ja sopimuksista löytyvät sekä antidopingtoiminnan että kilpailumanipulaation torjunnan osalta. Kansainvälisillä lajiliitoilla saattaa tämän lisäksi olla vielä jotain muita velvoitteita esimerkiksi kansainvälisten urheilijoiden toimintojen osalta.

Meillä kaikilla on yhdenvertainen oikeus reiluun peliin ja puhtaaseen urheiluun ja vastuu tämän toteutumisesta. Suomen urheilun eettinen keskus SUEKin koordinoima Reilun kilpailun ohjelma on osa koko urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaa, jolla pyrimme takaamaan kaikille mahdollisuuden eettisesti kestävään urheilukulttuuriin. Tavoitteenamme on, että kaikilla urheilutoimijoilla on riittävä tieto, asenne, luottamus ja osaaminen toimia reilun pelin periaatteiden mukaisesti sekä edistää urheilun yhteisiä arvoja omissa toiminnassaan.

Tämän kriteeristön pohjalta järjestöt pystyvät tekemään omat ohjelmansa. Ne voidaan tehdä yhdeksi Reilun kilpailun ohjelmaksi tai erillisiksi dokumenteiksi. Kriteeristötyössä mukana olleet pilottijärjestöt: ammunta-, hiihto-, pallo-, salibandy-, voimisteluliitot sekä parympiakomitea ovat tehneet malliohjelmat, joista kannattaa

ottaa hyvät toimintatavat kiertoon. Ohjelman tekemiseen on hyvä ottaa mukaan järjestöväen lisäksi esimerkiksi urheilija-, valmentaja-, seura- ja luottamusjohtoa. Tällöin ohjelmasta saadaan kattava ja eri kohderyhmien erityispiirteet otettua huomioon. SUEK auttaa ja tukee järjestöjä ohjelmiansa ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa muun muassa kommentoimalla ohjelmia ennen niiden hyväksymistä hallituksessa.

Hyvä ohjelma tarvitsee viestintää ja sitoutumista. Tämän vuoksi on tärkeää, että järjestöt julkaisevat ohjelmansa internetsivuillaan ja viestivät ohjelmasta sekä sen toteuttamisesta. SUEK julkaisee omilla sivuillaan kaikki ohjelmat, jotka järjestöt toimittavat saavuttavuusvaatimukset täyttävänä pdf-tiedostoina. Muuten ohjelmat linkitetään järjestöjen sivuille, mikäli järjestöt toimittavat ohjelman osoitteen SUEKille.

Ohjelmia sekä niiden toteuttamista arvioidaan 3–4 vuoden välein. Arvioinnin toteuttamisessa otetaan huomioon lajin erityispiirteet ja mahdolliset painotukset. Arvioinnin tuloksista raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriölle.

SUEK katselee kriteeristöä ja päivittää sitä tarvittaessa muun muassa päivitysten säännöstöjen osalta. Mahdollisista muutoksista tiedotetaan ohjelmien piiriin kuuluvia järjestöjä. Ajantasainen kriteeristö löytyy SUEKin internetsivuilta.

Jokaisen Reilun kilpailun ohjelman pohjana ovat järjestön arvovalinnat, jonka pohjalta liitot asettavat ohjelmakohtaiset tavoitteet ja rakentavat tavoitteita tukevat toimenpiteet. Koska jokainen laji ja järjestö on erilainen, rakentuvat ohjelmat näiden erikoispiirteiden mukaisesti. Kriteeristöissä on otettu huomioon eri toimet, kuten sääntöasiat, koulutus ja viestintä. Kappaleiden lopussa olevat tiivistelmät ovat keskeisessä osassa arviointia.

Antidopingohjelmien kriteeristö

Dopingin käyttö urheilussa heijastuu koko liikuntakulttuuriin ja urheilun imagoon. Antidopingtoiminnan tärkein tehtävä on vaikuttaa koulutuksen ja viestinnän avulla siihen, että niin urheilijat kuin muut urheilutoimijat asennoituvat kielteisesti dopingiin sekä muuhun reilun pelin sääntöjä rikkovaan toimintaan. Kaikkien urheilun toimijoiden tulee yhdessä viedä puhtaan urheilun viestiä eteenpäin. Jokainen järjestössä toimiva voi omalta osaltaan edistää puhdasta urheilua ja eettisesti kestäväää toimintaa.

Järjestö vaikuttaa pitkälti siihen, millainen arvopohja urheiluseuroissa ja sitä kautta urheilijoiden keskuudessa rakentuu ja millaisia valintoja tulevaisuuden huippu-urheilijat kasvavat tekemään. Urheilijoiden ja muiden urheilutoimijoiden sitoutuminen antidopingsäännöksiin on tärkeää. Antidopingtoiminnassa jokaisen toimijan tulee tuntea niin oikeutensa kuin vastuunsa.

Suomen antidopingsäännöstö 2021 velvoittaa järjestöt toimimaan aktiivisesti antidopingtoiminnan puolesta ja viestimään urheilijoille heitä koskevista velvoitteista. Järjestöllä tulee olla säännöksiin ja standardeihin perustuvat antidopingohjelmat, joita niiden tulee toiminnassaan toteuttaa, arvioida sekä tarvittaessa päivittää. Ohjelman tulee lähteä järjestön arvoista, visiosta ja missiosta sekä strategisista valinnoista. Hyvä antidopingohjelma kunnioittaa urheilun yhteisiä eettisiä periaatteita.

Tämän ohjeiston tarkoitus on auttaa järjestöjä suunnittelemaan ja toteuttamaan antidopingohjelmiaan mahdollisimman tehokkaasti ja ottaen huomioon oman lajinsa erityispiirteet. Antidopingsäännösten ja standardien velvoitteet järjestöille on otettu huomioon tätä kriteeristöä laadittaessa.

Säännöt ja sopimukset

Antidopingtoiminta perustuu maailmanlaajuisiin säännöksiin, joita urheilijat ja urheilun parissa toimivat sitoutuvat noudattamaan. Kansainvälisissä ja kansallisissa säännöstoissa on määritelty muun muassa dopingrikkomukset ja niiden seuraamukset. Maailman antidopingsäännöstö 2021 velvoittaa urheilijoita, urheilijoiden tukihenkilöitä ja järjestöjä sitoutumaan antidopingtoimintaan ja tukemaan sitä omilla toimillaan, kuten tehokkaalla koulutuksella ja viestinnällä.

Suomen antidopingsäännöstö pohjautuu Maailman antidopingsäännösten määräyksiin. Sen piiriin kuuluvat Suomessa rekisteröidyt urheilujärjestöt ja muut yhteisöt, jotka säännöissään tai SUEKin kanssa erikseen solmimallaan sopimuksella ovat sitoutuneet noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä sekä niiden jäsenet, kilpailutoimintaan osallistuvat urheilijat ja heidän tukihenkilönsä.

Kaikki urheilijat ja kaikki urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä, lajikohtaisia antidopingsäännöksiä (kansallisten ja kansainvälisten lajiliittojen säännöt) sekä olympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (IOC) antidopingsäännöksiä ja paralympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) antidopingsäännöksiä. Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia tuntemaan yleisesti urheilussa ja omassa lajissaan sovellettavat voimassa olevat antidopingsäännöt, sitoutumaan niihin sekä tunnustamaan Suomen antidopingsäännösten mukaisen SUEKin tulosten käsittelytoimivallan ehtona osallistumiselleen urheilutoimintaan. Urheilijoiden tukihenkilöillä tarkoitetaan esimerkiksi valmentajia, ohjaajia, managereita, joukkueen jäseniä, virkailijoita, lääketieteellisiä asiantuntijoita ja lääkintähenkilöstön jäseniä.

Järjestön tulee kirjata yhdistysrekisteriviranomaisen hyväksymiin (toiminta) sääntöihinsä, kilpailusääntöihinsä sekä antidopingohjelmaansa: ”Lajiliitto X sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstöä ja hyväksyy, että dopingrikkomuksissa kurinpitovaltaa käyttää Suomen antidopingsäännöstössä mainittu kurinpitoein.”

Järjestö kirjaa kunkin urheilijan lisenssisopimukseen tai muuhun vastaavaan edustus oikeuden edellytyksenä olevaan asiakirjaan määräyksen, jonka mukaan urheilija sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstöä. Sopimukseen tulee kirjata velvoite toimia yhteistyössä antidopingorganisaation kanssa dopingrikkomusten selvittämisessä. Urheilijoiden ja muiden toimijoiden sitoutumisessa antidopingsäännöstöön ei saa olla aukkoa esimerkiksi kilpailukausien välillä. Järjestö voi varmistaa tämän esimerkiksi lisenssijärjestelmän ehdoilla ja/tai sopimuksilla. Suositeltavaa on, että lisenssijärjestelmä varmistaa, että urheilijat ovat keskeytyksettä dopingtestauksen piirissä. Suositeltavaa on, että lisenssijärjestelmän lisäksi järjestöllä on antidopingsopimus, joka on voimassa, kunnes urheilija sen erikseen irtisanoo ja joka sitouttaa sen allekirjoittajan antidopingsäännösten ja siten myös dopingvalvonnan piiriin sekä järjestön kurinpitosääntöihin myös silloin, kun urheilijalla ei ole voimassa olevaa lisenssiä.

Kaikkien kansallisten järjestöjen on myös raportoitava SUEKille ja omalle kansainväliselle lajiliitolleen kaikista tiedoista, jotka viittaavat dopingrikkomukseen tai liittyvät siihen. Kansallisten lajiliittojen on tehtävä yhteistyötä minkä tahansa antidopingorganisaation tekemissä tutkimuksissa, joihin kyseisellä antidopingorganisaatiolla on valtuudet.

Järjestön kurinpitosääntöjen tulee sisältää antidopingasioihin liittyvät kurinpitomenettelyt. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilijoiden, urheilijan tukihenkilöiden

tai muiden kurinpitosääntöjä koskevien henkilöiden uhkaava ja epäasiallinen käyttäytyminen dopingtestihenkilöstöä kohtaan tai kieltäytyminen yhteistyöstä antidopingorganisaation suorittaessa dopingrikkomuksen tutkintaa.

Järjestö voi kirjata dopingpykälän ja antidopingohjelman myös sponsorisopimuksiinsa. Mahdollisen dopingrikkomuksen tapahtuessa järjestö voi pyytää SUEKilta antidopingohjelmansa puolueetonta arviointia. Näin se pystyy osoittamaan vastuullisen antidopingtoimintansa niin julkisille rahoittajille ja sponsoreille kuin medialle. Vastuullinen, avoin ja aktiivinen antidopingtoiminta myös vaikuttaa sekä urheilijoiden ja heidän tukihenkilöidensä tekoihin että koko lajin maineeseen.

Säännösten nostot

- Järjestö on sitoutunut Suomen antidopingsäännösten kokonaisuudessaan, ja sen kurinpitosäännöt kattavat antidopingsäännösten vaatimat kurinpitomenettelyt koskien epäasiallista käyttäytymistä dopingtestihenkilöstöä kohtaan ja yhteistyöstä kieltäytymistä.
- Urheilijoiden lisenssijärjestelmät kattavat antidopingsäännösten vaatimat asiat.
- Urheilijoilla ja muilla toimijoilla on erilliset antidopingsopimukset.

Koulutus

Koulutuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikilla urheilutoimijoilla on tarvittava ja ajantasainen tieto antidopingasioista sekä valmius tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa. Urheilutoimijat ovat sitoutuneita reiluun peliin ja edistävät aktiivisesti puhdasta urheilua. Urheilijat tekevät tietoisia päätöksiä puhtaan ja reilun urheilun puolesta, ja dopingrikkomuksia ei tehdä vahingossa. Tavoitteena on, että urheilija tutustuu antidopingtoimintaan ensisijaisesti koulutuksen kautta.

Järjestöt ovat tärkeässä roolissa edistämässä puhdasta urheilua ja sitouttamassa urheilutoimijoita antidopingsäännöksiin. On tärkeää, että järjestöt suunnittelevat omaan antidopingohjelmaansa koulutustoimenpiteet mahdollisimman konkreettisesti lajin erityispiirteet huomioiden. Koulutustoiminnan tulee olla suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Järjestöjen tulee ottaa huomioon urheiluseurojen vahva osaaminen ja vaikutusmahdollisuudet kentällä tapahtuvassa toiminnassa. Kansallisten lajiliittojen tulee lisäksi selvittää kansainvälisen lajiliiton koulutusveloitteet sekä se, tunnustaako kansainvälinen lajiliitto SUEKin Puhtaasti paras -koulutuksen. Seuroilla on tärkeä rooli puhtaaseen urheiluun ja reiluun peliin kasvatettaessa.

Suomen antidopingsäännöstössä vaaditaan kaikkia kansallisia lajiliittoja antamaan antidopingkoulutusta yhteistyössä SUEKin kanssa. Niiden tulee varmistaa, että urheilijat, heidän tukihenkilönsä sekä muut urheilutoimijat ovat

tietoisia seuraavista säännöstössä ja koulutusstandardissa määritetyistä teemoista kohderyhmä huomioiden:

- Puhtaaseen urheiluun liittyvät periaatteet ja arvot
- Urheilutoimijoiden oikeudet ja vastuut, antidopingsäännöstö
- Ankaran vastuun periaate
- Dopingin vaikutukset (fyysiset, sosiaaliset, taloudelliset)
- Dopingrikkomukset
- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa
- Ravintolisien käyttöön liittyvät riskit
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä
- Testiprotokolla (virtsa- ja veritesti, Urheilijan biologinen passi)
- Testauspooli, ADAMS ja olinpaikkatiedot
- Dopingia koskevien huolenaiheiden nostaminen esille

Ajantasaisen tiedon levittämisen varmistamiseksi kasvokkain pidettyjen koulutusten tulee olla joko SUEKilta tilattuja tai lajiliiton oman pätevyityneen kouluttajan pitämiä. Keskeisten kohderyhmien, kuten huippu-urheilijoiden ja huipulle tähtäävien nuorten urheilijoiden sekä heidän valmentajiensa, koulutuksen osalta on tärkeää, että järjestö tilaa koulutuksen ensisijaisesti SUEKilta. Liittokouluttajan pätevyyden saa osallistumalla vuosittain SUEKin järjestämiin kouluttajakoulutuksiin.

Järjestöjen antidopingkoulustoiminnan päätehtävinä ovat:

- Varmistaa, että urheilijat, urheilijoiden tukihenkilöt ja muut urheilutoimijat ovat saaneet koulutusta antidopingtoiminnasta SUEKin määrittelemän koulutuspoolin mukaisesti. Koulutuspooli on päivittyvä dokumentti, joka löytyy SUEKin koulutusohjelman liitteenä ja sitä voi tiedostella myös koulutuspäälliköltä. Koulutusohjelma julkaistaan SUEKin verkkosivuilla.
- Tilata SUEKilta koulutusta keskeisille kohderyhmille

- Liittää antidopingsällöt osaksi ohjaaja- ja valmentajakoulutusta
- Pohtia, miten antidopingasiat otetaan huomioon eri kehitysvaiheessa olevien urheilijoiden kohdalla
- Nimetä vastuuhenkilö, joka koordinoi antidopingkoulutuksia järjestössä ja joka osallistuu SUEKin järjestämiin koulutustilaisuuksiin saadakseen pätevyyden kouluttaa aiheesta ja käyttöönsä uusimmat koulutusmateriaalit
- Raportoida SUEKille pitämistään koulutuksista raportointilomakkeen kautta (linkin voi pyytää koulutuspäälliköltä)
- Seurata koulutusvelvoitteiden toteutumista lajiliitossa

Ohjelmassa tulee lisäksi eritellä, miten koulutusta toteutetaan eri kohderyhmien osalta huomioiden lajin erityispiirteet. Mikäli kansainvälinen lajiliitto vaatii omassa koulutusohjelmassaan kansallisia lajiliittoja esimerkiksi suorittamaan heidän verkko-koulutuksensa, tulee lajiliiton kuvata tämä koulustoimenpiteissään.

Huippu-urheilijat ja huipulle pyrkivät nuoret urheilijat

- Järjestön tulee varmistaa, että urheilijoilla on ajantasaiset tiedot ja että he tuntevat oikeutensa ja vastuunsa antidopingsasioissa
- Järjestö määrittelee, miten ja missä urheilijoita koulutetaan (esimerkiksi harjoitusleirien yhteydessä, verkkokoulutus, kauden avausinfot)
- Koulutus suositellaan tilattavan ensisijaisesti SUEKilta
- Järjestön tulee harkita koulutusvelvoitteen lisäämistä osaksi urheilijasopimusta (ks. Säännöstö-osio)

SUEKin rekisteröityyn testauspooliin kuuluvien urheilijoiden sekä toimintakiellon jälkeen palaavien koulutuksesta vastaa SUEK (verkkokoulutus ja henkilökohtainen keskustelu). On tärkeää, että järjestöt osaltaan tukevat kyseisten kohderyhmien koulutusta.

Urheiluseurat

- Järjestön tulee varmistaa, että myös urheiluseuroissa on tarvittavat tiedot antidopingasioista (verkkokoulutus on ensisijainen koulutustapa)
- Järjestön tulee kuvata, miten urheiluseurojen eri toimijoiden koulutusta toteutetaan
- Järjestön vastuulla on varmistaa, että tasomäärittelyn piiriin kuuluvat urheilijat ovat saaneet antidopingkoulutusta

Valmentaja- ja ohjaajakoulutus

- Järjestö määrittelee valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen tasot, joilla antidopingkoulutusta järjestetään
- Järjestö määrittelee, miten koulutus toteutetaan valmentaja- ja ohjaajakoulutuksissa eri tasoilla (esimerkiksi verkkokoulutus, SUEK kouluttaa, järjestön koulutettu kouluttaja kouluttaa)
- Järjestön tulee pohtia, miten antidopingasiat tuodaan tiedoksi myös muille lajin parissa toimiville valmentajille (esimerkiksi valmentajakerhot)

Muut kohderyhmät (esimerkiksi järjestön henkilökunta, luottamushenkilöt, terveydenhuoltohenkilöstö)

- Järjestön on tärkeä varmistaa, että henkilökunta ja luottamushenkilöt ovat tietoisia antidopingasioista. Järjestön henkilökunnalle ja luottamushenkilöille suositellaan verkkokoulutuksen suorittamista

- Järjestön tulee pohtia, onko muita keskeisiä kohderyhmiä, jotka lajin parista tulisi kouluttaa
- Verkkokoulutuksen lisäksi sopivia koulutustapoja voivat olla esimerkiksi kohderyhmien tiedottaminen antidopingasioista tai koulutustilaisuuksia liittokokouksissa, seurapäivillä tai kauden avausinfoissa

SUEKin järjestämät tilaisuudet järjestöille

Järjestön nimeämä koulutuksen vastuuhenkilö(t) osallistuu SUEKin järjestämiin kouluttajakoulutuksiin säännöllisesti. Pätevöitynyt kouluttaja voi pitää järjestö antidopingkoulutuksia.

Koulutusmateriaalit

Järjestö määrittelee kohderyhmät, joille se toimittaa vuosittain SUEKilta saatavaa Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa eli KAMU -pikaopasta sekä mahdollisesti muita SUEKin materiaaleja. SUEKin internetsivuilla on koulutusmateriaaleja, joita järjestö voi halutessaan käyttää. SUEKin Youtube-kanavalla on valmiita koulutusvideoita, joita voi hyödyntää lajiliittojen omissa koulutuksissa.

Koulutuksen nostot

- Järjestöllä tulee olla konkreettinen suunnitelma koulutusveloitteiden täyttämiseksi (mitä, kenelle ja kuinka usein)
- Järjestön tulee seurata koulutusveloitteiden toteutumista
- Järjestöllä on nimetty vastuuhenkilö, joka koordinoi antidopingkoulutusta ja joka osallistuu SUEKin järjestämiin koulutustilaisuuksiin

Viestintä

Urheilun maine muodostuu kaikista mielikuvista, joita eri kohderyhmillä on urheilusta. Urheilu tarjoaa hienoja myönteisiä kokemuksia, reilun pelin tekoja ja hyviä roolimalleja. On kaikkien urheilutoimijoiden yhteinen asia viedä eteenpäin puhtaan urheilun ja reilun pelin viestiä. Se kertoo yhteisestä arvostuksestamme urheilua kohtaan.

Viestinnän tavoitteena on välittää tietoa ja vaikuttaa asenteisiin, jonka seurauksena voidaan tehdä oikeita valintoja. Viestintä on vahva keino ehkäistä mahdollisia dopingrikkomuksia. Pitkäjänteisellä ja yhtenevällä viestinnällä järjestö ilmaisee kantansa vilppiin ja pystyy luomaan kielteisen asenteen niin dopingrikkomuksia kuin muuta epäeettistä toimintaa kohtaan. Järjestön tulee valita viestinnän vastuuhenkilö, joka osaltaan koordinoi sen antidopingviestintää.

Perusviesti ja kohderyhmät

Järjestön tulee miettiä antidopingtoimintansa perusviesti ja ottaa se osaksi kaikkea viestintäänsä. Näin reilun ja puhtaan pelin asenne näkyy yhtenevästi sen kaikessa toiminnassa. Viestinnän tulee olla johdonmukaista, jotta kaikki toimijat saadaan sitoutettua puhtaan urheilun arvoihin. Samalla järjestön aktiivisuus ja osaaminen antidopingasioissa tulevat esille selkeästi. Kun esimerkiksi kirjoitetaan uutinen tai tiedote, joka ei sinällään koske dopingia, tekstissä voidaan nostaa esiin järjestön kanta reilusta pelistä.

Järjestön tulee miettiä viestintänsä kohderyhmät etukäteen ja käyttää viestinnässään eri kanavia, jotta sanoma tavoittaa kohderyhmät mahdollisimman tehokkaasti. Kohderyhmiä on määritelty muun muassa ohjelman koulutusosiossa. Hyviä kanavia, tilaisuuksia ja tapoja välittää viestiä voivat olla esimerkiksi:

- Lehti
- Internetsivut ja sosiaalinen media
- Tiedotteet
- Erilaiset tapaamiset ja kokoukset
- Koulutukset
- Tiedotustilaisuudet
- Kauden avausinfot, kilpailut ja leirit

Internetsivut

Järjestön internetsivuilla voi olla alisivu, jossa antidopingasioista kerrotaan. SUEKin julkaisema aineisto on käytettävissä, kunhan lähde mainitaan. Sivustojen niin sanotuissa pysyväisaineistoissa kannattaa suosia linkityksiä SUEKin aineistoon, sillä käyttäjän vastuulla on tarkistaa, että käytettävä aineisto on aina viimeisin ajantasainen tieto.

Internetsivuilla tulee julkaista esimerkiksi järjestön oma ohjelma sekä sen muu aiheesta tuottama aineisto. Linkityksiä kannattaa tehdä SUEKin sivuille muun muassa KAMUun, ILMO-raportointijärjestelmään, koulutusaineistoihin, verkkokoulutukseen sekä aiheesta tehtyihin julkaisuihin. Sivuille tulee mainita erivapausmenetelystä ja liittää mukaan tarvittavat linkit lisätiedon saamiseksi. SUEKin tiedotteita voi jakaa ja uutisoida edelleen. Aiheesta kannattaa viestiä säännöllisesti myös sosiaalisen median kanavissa.

Sivuille kannattaa laittaa myös antidopingasioiden vastuuhenkilö järjestössä. Ohjelman eri osilla (esimerkiksi säännöt, koulutus, viestintä) voi tarvittaessa olla erilliset yhteyshenkilöt tai sitten yksi yhteinen vastuuhenkilö, joka vastaa antidopingohjelman koordinoinnista aina sen päivittämiseen asti. SUEK suuntaa liittojen eri tehtävien vastuuhenkilöille esimerkiksi koulutusta ja muuta ajankohtaista tietoa, jonka vuoksi kaikista antidopingasioihin liittyvistä henkilömuutoksista kannattaa laittaa tieto myös SUEKille.

Vuosittain vietetään kansainvälistä Play True -päivää 9.4. Samana päivänä voivat järjestöt nostaa antidopingasiat esille viestinnässään esimerkiksi some-kampanjalla. Puhdas urheilu ja kansallinen kampanja huomioidaan myös kansainvälisesti. Aihetunnisteena ovat: #PlayTrueDay, #PlayTrue, #puhtaastiparas. SUEK toimittaa WADAlta tulevaa kampanja-aineistoa järjestöjen käyttöön.

Tiedottaminen

Järjestöt voivat suunnitella omaa viestintämateriaaliaan tai käyttää hyväkseen SUEKin valmiita tekstejä ja tiedotteita. Viestinnässä kannattaa nostaa esille SUEKin sivuilla aiemmin mainittuja palveluita. Internet-sivujen materiaalipankista löytyy myös kolmena eri kieliversiona tulostettava Antidopingohje urheilijoille, joka on suunnattu etenkin nuorille ja ulkomaalais-taustaisille urheilijoille. SUEKin tiedonjako-verkoston ja internetsivujen kautta järjestöt saavat käyttöönsä antidopingmateriaalia. Aineisto on vapaasti käytettävissä, kunhan lähde mainitaan. Lisätietoja materiaalin käytöstä saa SUEKin viestintäpäälliköltä.

SUEK julkaisee neljästi vuodessa liittotiedotteen. Kiireellisistä asioista tiedotetaan sähköpostitse. Järjestön tulee huolehtia, että oikeat henkilöt ovat postituslistalla ja saavat tarvittavan tiedon. Myös kutsut SUEKin lajiliittotilaisuuksiin tulevat sähköpostitse. Tilaisuuksia järjestetään muutaman kerran vuodessa, ja niissä käsitellään erilaisia ajankohtaisia antidopingaiheita. Järjestön tulee huolehtia, että sitä edustaa lajiliittotilaisuudessa kulloinkin sopivin henkilö.

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -luettelo

SUEK viestii järjestöille vuosittain uudesta Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa -julkaisusta. Järjestö on vastuussa tiedon välittämisestä eteenpäin omille jäsenilleen. Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi toteutettu KAMU-lääkehaku löytyy niin SUEKin sivuilla kuin mobiilisovelluksena.

Esittelypiste ja kampanjat

Järjestö voi pyytää myös SUEKin esittelypisteen tapahtumiinsa. Esittelypisteellä jaetaan tietoa niin antidopingtoiminnasta kuin muista SUEKin eettisistä tehtävistä. Ennen tapahtumaa sovitaan tapahtumajärjestäjän kanssa yhdessä, mitä oheistoimintaa suunnitellaan. Näitä voivat olla esimerkiksi erilaiset kilpailut, kannanotot tai luennot ja tietoisikut eri kohderyhmille. Kansainvälisissä tapahtumissa voidaan tehdä yhteistyötä myös kansainvälisen liiton kanssa. Esittelypiste on järjestäjälle maksuton.

Kriisiviestintä

Hyvästä viestintätoiminnastaan huolimatta järjestön tulee varautua kriiseihin ja niistä viestimiseen. Sen pitää laatia kriisiviestintän suunnitelma, jossa määritellään vastuut ja toimintatavat esimerkiksi kilpailumanipulaation tai dopingrikkomuksen tapahduttua. Hyvään kriisiviestintään kuuluu myös niin sanottujen heikkojen signaalien havainnointi eli mahdollisten nousevien teemojen huomaaminen mahdollisimman aikaisin. Heikkoja signaaleja voi havainnoida esimerkiksi niin sosiaalisen median keskusteluja kuin perinteisen median uutisointia seuraamalla tai kuuntelemalla, mitä katsomoissa ja pukukopeissa puhutaan. Yksi tärkeimmistä tehtävistä on valita kriisiviestintän vastuuhenkilö tai vastuuhenkilöt.

Vastuuhenkilöön otetaan yhteyttä kriisitilanteessa tai sen uhatessa. Vastuuhenkilö selvittää järjestön johdon ja muiden asianosaisten kanssa kriisitilanteen.

On tärkeää päättää, miten ja kuka reagoi kriisiin: lähetetäänkö esimerkiksi tiedote tai järjestetäänkö tiedotustilaisuus ja kuka kommentoi kriisiä tiedotusvälineille. Vastuuhenkilön tehtävänä on välittää tieto reagoinnista ja asian kommentoijista järjestön omalle väelle ja tärkeille sidosryhmille. Tällöin kaikki tietävät, kenelle mahdolliset kyselyt tulee suunnata.

Kriisiviestinnässä tulee toimia nopeasti, avoimesti ja rehellisesti. Asiaa on turha paisutella, mutta tosiasiat tulee esittää ja selvittää. Kriisiviestinnässä tulee muistaa eri toimijoiden oikeusturva ja se, ettei vahvasta mitään huhua liian aikaisin todeksi.

Tiedotteessa tai tiedotustilaisuudessa tulee vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä?
- Missä?
- Milloin?
- Miten?
- Mitkä ovat seuraukset?
- Miten toimitaan tästä eteenpäin?
- Miten asiaa selvitetään?

SUEK vastaa mahdollisista rikkomuspauksien tutkinnasta ja koordinoi järjestön kanssa tapauksen uutisointia. SUEK auttaa aina tarvittaessa kriisiviestinnässä ja sen asiantuntijat ovat käytettävissä niin tiedotetta laadittaessa kuin tiedotustilaisuutta suunniteltaessa ja sen toteutettaessa. Katso myös kappale Dopingrikkomukset.

Viestinnän nostot

- Järjestön sivuilla tulee olla tietoa aiheesta, linkki KAMUun, ILMOon sekä verkkokoulutukseen. Teema on vuosittain esillä järjestön viestinnässä. Järjestö huolehtii antidopingasioita koskevien tietojen välittämisestä toimijoilleen aktiivisesti ja välittömästi mahdollisten päivitysten osalta.
- Järjestön vastuuhenkilö(t) osallistuvat SUEKin liittotilaisuuksiin, joissa aihetta käsitellään.
- Järjestöllä on kriisiviestintäsuunnitelma, jossa on otettu huomioon kriisiviestintä mahdollisen dopingtapauksen ja/tai -epäilyn yhteydessä.

Dopingvalvonta

Suomen antidopingsäännösten perusteella SUEKilla ja muilla antidopingorganisaatioilla on oikeus tehdä dopingtestejä urheilijoille, jotka ovat urheilujärjestöjen tai muiden yhteisöjen säännösten perusteella tai sopimuksella sitoutuneet antidopingsäännöstiin. Periaatteessa kaikki urheilijat, jotka osallistuvat järjestäytyneeseen urheilu- ja kilpailutoimintaan, ovat dopingvalvonnan piirissä. Pääasiassa testaukset keskittyvät eri lajien huippu-urheilijoihin.

Dopingtestaus

SUEK vastaa dopingvalvonnasta Suomessa. Dopingtestejä teettävät urheilijoille Suomessa SUEK, Maailman antidopingtoimisto (WADA) ja kansainväliset lajiliitot. Testien käytännön suorittamisesta Suomessa vastaa useimmiten SUEKin valtuuttama testiryhmä, kansainvälisissä kilpailuissa kansainvälisen lajiliiton edustajan alaisuudessa.

Dopingtestejä tehdään sekä kilpailuissa että kilpailujen ulkopuolella. Testit suoritetaan ennalta ilmoittamatta niin sanottuina yllätystesteinä. Näin toimitaan myös kilpailutapahtumien yhteydessä, lukuun ottamatta kansainvälisiä arvokilpailuja, joissa esimerkiksi kansainvälisen lajiliiton säännöt määräävät dopingtestien tekemisestä.

Kilpailujen järjestäjä on velvollinen tekemään mahdolliseksi dopingtestien suorittamisen sääntöjen mukaisen kilpailujen yhteydessä. Käytännössä järjestäjien on hyvä jo ennalta varautua (mahdollisesti) suoritettaviin dopingtesteihin.

Suomessa järjestettävissä kansainvälisissä kilpailuissa testauksesta ja tulosten käsittelystä vastaa kansainvälinen lajiliitto. Testauksen toteutuksesta vastaa kilpailunjärjestäjä kansainvälisen lajiliiton määräämällä tavalla yhdessä testausta toteuttavan antidopingorganisaation kanssa. Yleensä Suomessa testauksen

toteuttaa SUEK. Mikäli kilpailuissa ei muiden tahojen toimesta toteuteta dopingtestausta, SUEK voi kansainvälisen lajiliiton tai WADAn hyväksynnällä tehdä dopingtestejä kyseisessä kilpailussa.

Kansallisen lajiliiton tulee sopia kansainvälisten kilpailuiden dopingtestauksen järjestämisestä ja kulujen maksamisesta kansainvälisen lajiliiton kanssa jo kilpailusopimusta tehdessään. Kansallisen lajiliiton tai kilpailuorganisaation tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä SUEKin toimistoon, jotta sopimus suoritettavista dopingtesteistä ja tarvittavat valmistelut voidaan hoitaa asianmukaisesti. SUEK laskuttaa testauksesta aiheutuvat kustannukset kilpailunjärjestäjältä tai kansainväliseltä lajiliitolta tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Järjestön ja kilpailunjärjestäjän pitää tukea toisiaan käytännön testaukstoiminnassa sekä mahdollisissa ongelmatilanteissa. Järjestöllä on velvollisuus tiedottaa kilpailunjärjestäjiä testaukseen käytännöstä ja niihin liittyvistä velvoitteista. Kilpailunjärjestäjä puolestaan on velvollinen järjestämään asianmukaiset dopingtestitilat. Lisäksi sen pitää tarvittaessa järjestää pyydetty määrä täysi-ikäisiä saattajia dopingtestiryhmälle sekä toimittaa tiedot, jotka helpottavat testauksen kulkua, kuten kilpailujen osallistujalistat, osallistujien matkasuunnitelmat ja majoitusosoitteet sekä kilpailujen lopputulokset.

Kilpailutestaus etä- / virtuaalikilpailuissa

Monissa lajeissa on uusina kilpailumuotoina online-, virtuaali- tai etäkilpailut, joissa urheilijat eivät kilpaile samassa paikassa, vaan kilpailupaikat voivat olla missä tahansa, ja kilpailun kulkua valvotaan esimerkiksi videoyhteydellä. Mikäli järjestö toteuttaa tällaisia kilpailuja, tulee sen varmistaa joko kilpailusäännöissä tai muuten sitovasti, että urheilijan olinpaikka on tiedossa koko kilpailun ajan ja tieto on toimitettu SUEKille kilpailutestien tekemistä varten.

Mikäli urheilijaa ei tavoiteta hänen ennalta ilmoittamastaan paikasta, niin häntä voidaan epäillä antidoping sääntöjen rikkomisesta koskien dopingtestin välttelyä. Asiasta tulee tiedottaa osallistujille selkeästi esimerkiksi kilpailukutsun yhteydessä ja kerätä osoitetiedot kilpailuun ilmoittautuessa. Tiedot tapahtumasta ja osallistujista tulee toimittaa SUEKille hyvissä ajoin, viimeistään seitsemän (7) vuorokautta ennen kilpailutapahtumaa osoitteeseen antidoping@suek.fi.

Lisätietoja kilpailun järjestäjän velvoitteista on SUEKin internetsivuilla.

Kansallinen lajiliitto voi tilata kilpailun ulkopuolisia testejä tai kilpailutestejä SUEKilta. SUEK päättää, ketä testataan ja milloin. Testejä tilataan SUEKin testauspäälliköltä.

Joissakin lajeissa vaaditaan ennätyksen (Suomen ennätys, Euroopan ennätys, maailmanennätys) tehneeltä urheilijalta negatiivinen dopingnäyte, jotta ennätys voidaan virallisesti hyväksyä. Ennätyksen tehtyään urheilijan tulee itse huolehtia dopingtestiin menosta lajin sääntöjen edellyttämällä tavalla. Kilpailun järjestäjän on hyvä varmistaa ennalta SUEKin toimistolta, että dopingtestaaja on tavoitettavissa mahdollista ennätystestiä varten. Lisätietoja urheilija saa omasta järjestöstään. Sen tehtävänä on informoida sekä kilpailun järjestäjiä että urheilijoita lajeista, joissa ennätyksen vahvistamiseksi vaaditaan dopingtesti. Ennätystestien kuluista vastaa joko järjestö tai urheilija itse järjestö sääntöjen mukaisesti.

Testauspoolit

Kansallisilla urheilujärjestöillä on velvollisuus toimia yhteistyössä SUEKin kanssa SUEKin testauspoolien luomisessa, ylläpitämisessä sekä urheilijoiden ja joukkueiden tiedottamisessa heitä koskevista velvoitteista. Kansallisen lajiliiton velvollisuus on ilmoittaa SUEKille testauspooliurheilijoiden kriteerit täyttävien urheilijoiden nimet ja yhteystiedot.

Testauspoolieja tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti. SUEKilla on oikeus päättää testauspoolieihin nimettävistä urheilijoista. SUEKilla on oikeus siirtää kansalliselle lajiliitolle testauspoolieihin liittyviä velvollisuuksia voimassa olevan WADAn Kansainvälisen testausstandardin mukaisesti. Testauspoolijärjestelmä on tärkeä osa antidopingtoimintaa. Testauspoolien olinpaikkatietojärjestelmien ansiosta urheilijoita voidaan testata ennalta tiedottamatta kilpailujen ulkopuolella, milloin ja missä tahansa. Maailmanlaajuinen järjestelmä parantaa urheilijoiden tasavertaisuutta ja tukee puhtaan urheilun periaatetta.

Testauspoolijärjestelmä edellyttää urheilijoilta, järjestöltä ja SUEKilta hyvää yhteistyötä, jotta urheilijoiden olinpaikkatiedot pysyvät ajan tasalla. Järjestön tulee ilmoittaa SUEKille yhteyshenkilö, joka vastaa liiton urheilijoiden olinpaikkatietoihin liittyvistä kysymyksistä. Tämän tiedotusvastuullisen yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot ilmoitetaan SUEKin dopingtestauksen asiantuntijoille joka vuosi tammikuun aikana sekä välittömästi, jos yhteyshenkilö muuttuu vuoden kuluessa.

Järjestön tulee toimittaa SUEKille välittömästi ja ilman erillistä pyyntöä kaikista maajoukkueryhmistä ja -valinnoista seuraavat tiedot:

- Urheilijoista: nimet, syntymäajat, yhteystiedot
- Koti- ja ulkomaanleireistä: osallistujalistat, majoitus- ja harjoituspaikat, leiriaikataulut
- Kilpailutiedot
- Tiedot maajoukkueiden muista mahdollisista kokoontumisista ja tapaamisista
- Tiedot kansainvälisen lajiliiton rekisteröityyn testauspooliin kuuluvista urheilijoista

Järjestön tulee ilmoittaa tietojen muutoksista SUEKille osoitteeseen antidoping@suek.fi.

SUEK seuraa järjestöjen ilmoitusvelvollisuuden täyttymistä, ja sillä on velvollisuus raportoida toistuvista laiminlyönneistä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Järjestön tulee myös tarvittaessa osaltaan huolehtia testauspooleihin kuuluvien urheilijoiden ja seurajoukkueiden olinpaikkatietojen ilmoittamisesta SUEKille. Mikäli seurajoukkueet laiminlyövät veloitteensa joukkuetietojen ilmoittamisessa, liiton tulee SUEKin pyynnöstä käsitellä ja sanktioida asia omien kurinpitosääntöjensä mukaisesti. Lisäksi järjestön tulee huolehtia testauspooleihin kuuluvien urheilijoiden ja joukkueiden koulutuksesta sekä viestinnästä yhdessä SUEKin kanssa.

Erivapaudet

Mikäli urheilijan sairauden hoito vaatii jonkin urheilussa kielletyn lääkeaineen tai menetelmän käyttöä, hoidolle voidaan hakea erivapautta. Erivapausmenettely voi tehdä mahdolliseksi kyseisen kielletyn hoitomuodon käytön.

SUEKin lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin kuuluvien urheilijoiden tulee hakea erivapautta Kansainvälisen erivapausstandardin ja SUEKin ohjeiden mukaisesti ennakkoon. SUEKin erivapauspäätös koskee kansallisen tason urheilijaa ja kansallisen tason kilpailuja kaikkialla maailmassa. Lajikohtaisen tasomäärittelyn ulkopuolella olevien urheilijoiden kohdalla SUEK tarkistaa jälkikäteen (mahdollisen dopingtestin jälkeen), että kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa olevien aineiden käytölle on lääketieteellinen peruste. Tämän osoittamiseksi urheilijan tulee hakea erivapautta takautuvasti. Tasomäärittely on nähtävillä SUEKin internetsivuilla. Urheilijoita voi opastaa käyttämään Erkkä-erivapauskonetta, joka sisältää myös tasomäärittelyn.

Kansainvälisen tason sekä kansainvälisiin urheilutapahtumiin osallistuvien urheilijoiden erivapauksista vastaa kansainvälinen lajiliitto, riippumatta urheilijan iästä tai kansallisesta tasosta. Kansainvälinen

lajiliitto määrittelee kansainvälisen tason urheilijat ja kansainväliset urheilutapahtumat, jotka se katsoo sellaisiksi, että erivapaus tulee hoitaa kansainvälisen lajiliiton kautta. Jos urheilija, jolla on jo ennestään voimassa oleva SUEKin myöntämä erivapaus, nousee kansainväliselle tasolle, tulee selvittää, tunnustaako kansainvälinen lajiliitto SUEKin myöntämän erivapauden automaattisesti vai tuleeko erivapaudelle hakea tunnustus kansainväliseltä lajiliitolta.

Liiton ja/tai järjestön velvollisuutena on olla tietoinen kansainvälisen tason urheilijoiden ja kansainvälisiin urheilutapahtumiin osallistuvien urheilijoiden erivapausmenettelystä. Sen internetsivuilla on hyvä olla ohjeistusta erivapausmenettelystä tai esimerkiksi linkit SUEKin ja kansainvälisen lajiliiton sivuille, joista löytyy tarkemmat ohjeet. Järjestö nimeää yhteyshenkilön, joka ohjeistaa urheilijoita kansallisten ja kansainvälisten erivapauksien hakemiseen liittyvissä asioissa. Sen on myös hyvä viestiä erivapausmenettelyyn liittyvistä asioista omille seuroilleen ja muille keskeisille toimijoille.

Dopingrikkomukset

Toimenpiteet dopingrikkomusasioissa on määritelty Suomen antidopingsäännöstössä ja Kansainvälisessä tulostenkäsittelystandardissa. Näiden mukaan rikkomusepäilyt käsittelee Antidopingasioiden kurinpitovaliokunta tai joissain tapauksissa SUEKin toimisto.

Suomen antidopingsäännöstö muuttui 1.1.2021 huomattavasti kurinpitomenettelyiden osalta. Säännöstön mukaan dopingrikkomuksia koskeva käsittely ja päätösvalta kuuluu Antidopingasioiden kurinpitolautakunnalle tai joissain tapauksissa SUEKille. Itsenäistä päätösvaltaa käyttävä, SUEKin yleiskokouksen nimeämä kurinpitolautakunta tutkii ja tekee päätöksen siitä, onko säännöstönmukainen dopingrikkomus tapahtunut vai ei ja määrää seuraamukset.

SUEK julkistaa tapauksen, kun kurinpito-päätös on lopullinen eli, kun siitä ei voi enää valittaa minnekään.

Säännösten mukaisesti järjestön on tehtävä yhteistyötä SUEK:n kanssa dopingrikkomustapauksissa. Sen on raportoitava SUEKille tiedoista, jotka viittaavat dopingrikkomukseen. Selvitystyön aikana yhteistyötä saatetaan tarvita esimerkiksi henkilön yhteystietojen varmistamiseksi, antidopingkoulutuksista ja muista vastaavista tiedoista, jotka ovat järjestön tiedossa.

Suomen antidopingsäännöstöön perustuviin päätöksiin haetaan pääsääntöisesti muutosta Urheilun oikeusturvalautakunnalta. Jos kyseessä on kansainvälisen tason urheilija tai kansainvälinen urheilutapahtuma, muutosta voidaan hakea ainoastaan Urheilun kansainväliseltä välimesoikeudelta (CAS).

SUEK ylläpitää nettisivuillaan listaa toimintakiellossa olevista henkilöistä.

Dopingrikkomuksen käsittelyn luottamuksellisuus

Dopingrikkomusepäilyyn liittyvän tulosten käsittelymenettelyn yhteydessä SUEK toimittaa asiaankuuluvat ilmoitukset aina dopingrikkomusepäilylle, jolla on oikeus kertoa tästä oman harkintansa mukaan kenelle tahansa. Lisäksi SUEK välittää tiedon rikkomusepäilystä epäillyn lajiiliton toiminnanjohtajalle. Hänellä on oikeus jakaa tieto niille henkilöille, joilla on perusteltu tarve tietää asiasta. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi liiton puheenjohtaja ja valmennuksesta vastaava sekä mahdollisesti seuran edustaja. Lajiliiton on painotettava tiedon luottamuksellisuutta.

SUEK voi toimittaa tiedon myös Suomen Olympiakomitealle, Suomen Paralympiakomitealle /tai OKM:lle, mikäli katsoo, että niillä on tarve saada tieto rikkomusepäilystä. Edellä mainittujen lisäksi SUEK välittää tiedon myös rikkomuksesta epäillyn kansainväliselle lajiilitolle ja WADAlle.

Käsittelyn aikana tiedot ovat salassa pidettäviä siihen asti, kunnes kurinpito-päätös on lopullinen tai rikkomuksesta epäilty itse julkisesti vahvistaa mahdollisen rikkomusepäilyn. Antidopingsäännösten mukaan SUEK julkistaa kurinpitopäätöksen. Ennen julkistamista SUEK on yhteydessä lajiilittoon. Julkistamisen jälkeen myös sen edustajat voivat viestiä rikkomuksesta.

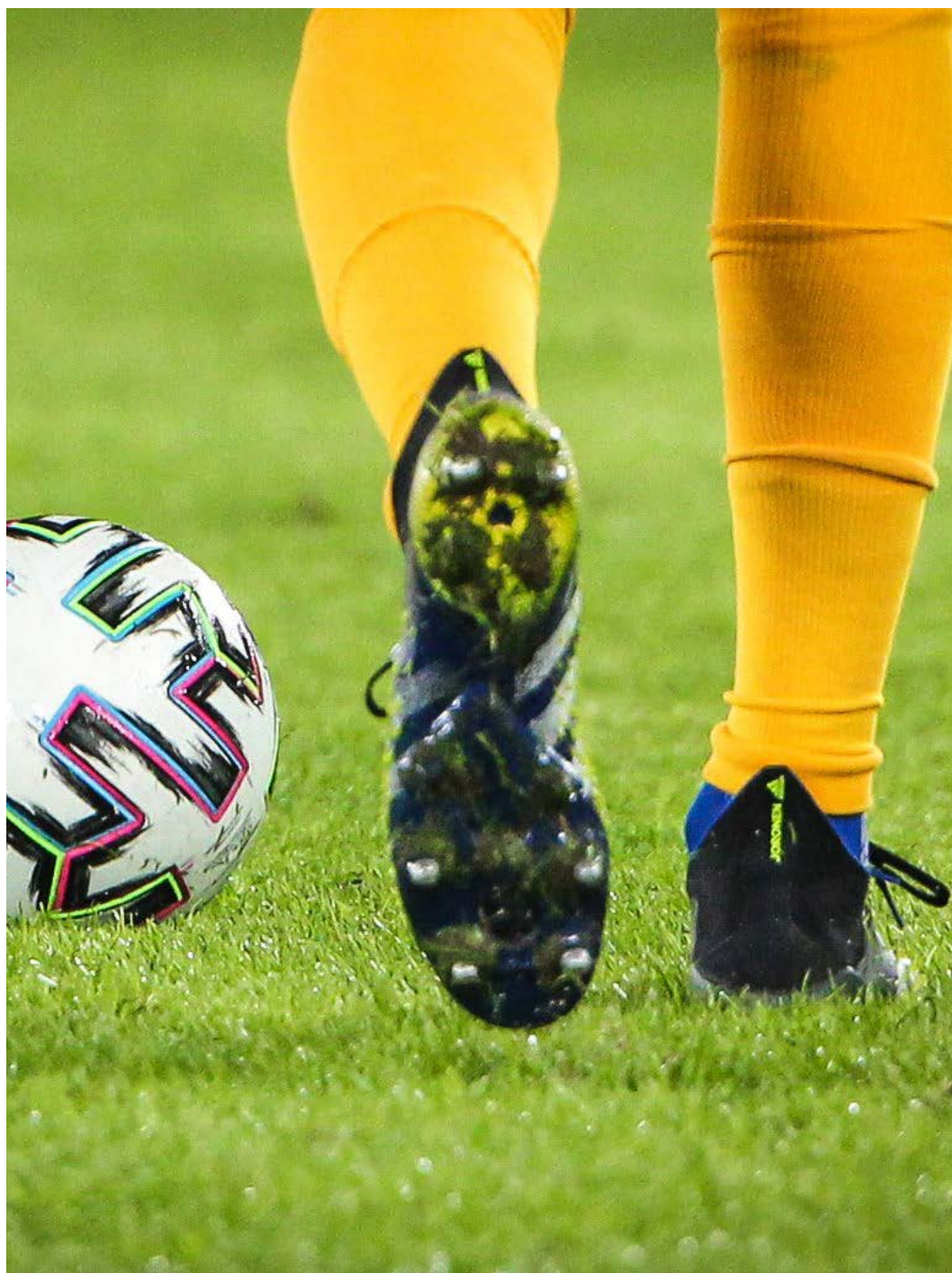

Dopingvalvonnan nostot

- Järjestö nimeää dopingvalvonnan yhteyshenkilön
- Järjestö toimii yhteistyössä SUEK:n kanssa dopingvalvonnan toteuttamisessa, esimerkiksi tarvittavien tietojen toimittamisessa sekä dopingrikkomusten selvittämisessä
- Järjestö tiedottaa kilpailujärjestäjiä heidän velvoitteistaan
- Järjestön pitää olla tietoinen sekä kansallisen että kansainvälisen tason urheilijoiden erivapausmenettelyistä ja tiedottaa omilla kanavillaan erivapausmenettelyistä. Sen tulee nimetä yhteyshenkilö, joka ohjeistaa urheilijoita erivapauksiin liittyvissä asioissa.

Antidopingohjelmien kriteeristö jatkuu Kilpailumanipulaation kriteeristön jälkeen kappaleessa Muu toiminta (s. 25).

Kilpailumanipulaation torjuntaohjelmien kriteeristö

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista ottelun tai kilpailun kulkuun tai lopputulokseen. Ilmiö uhkaa rehellistä kilpailua. Siksi on tärkeää, että koko urheilyyhteisö yhdessä viranomaisten kanssa puolustaa yhteisiä sääntöjä ja reilun pelin periaatetta. Urheilutoimijoiden tulee olla tietoisia kilpailumanipulaation uhasta ja torjuntakeinoista, jotta yritykset kyetään havaitsemaan, torjumaan ja sanktioimaan. Yhteistyöllä pystymme turvaamaan reilun ja oikeudenmukaisen kilpailun kaikille.

Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon. Se ilmenee eri lajeissa eri tavoin esimerkiksi kilpailu-, ottelu- tai tulosmanipulaationa. Tavoitteena voi olla esimerkiksi taloudellinen voitto tai halutun tittelin, joukkueen tulevien pelivastustajien tai sarjataso varmistelu. Sen seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin kuten ennakoimattomuuteen ja reiluun peliin. On tärkeä muistaa, että kilpailumanipulaatio ei koske vain huippu-urheilua, vaan iso osa manipulaatiotapauksista on kohdistunut pienempiin kilpailuihin ja alempiin sarjatasoihin. Kilpailumanipulaatio vaikuttaa kielteisesti sekä urheilun uskottavuuteen, maineeseen että talouteen.

Euroopan neuvoston kilpailumanipulaation vastaisen yleissopimuksen mukaisesti Suomeen on laadittu ensimmäistä kertaa Kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva 2021. Se on toteutettu SUEKin johdolla kansallisessa yhteistoimintaryhmässä, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut vuosille 2020–2022. Tilannekuvan tarkoituksena on tunnistaa suomalaista urheilua koskevat riskit ja haavoittuvuudet, jotka ovat keskeisessä osassa kilpailumanipulaation torjunnassa.

Tämä kilpailumanipulaatio-ohjelmien kriteeristö seuraa kansallista tilannekuvaa ja tarkoituksena on esittää tiivistetysti ne toimenpiteet, jotka lajiliittojen ja muiden urheilujärjestöjen tulee niin toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa kuin arvioinnissa tehdä kilpailumanipulaation torjumiseksi. Keskeisintä ilmiön torjunnassa on sen tunnistaminen ja ymmärtäminen, jotta voidaan suunnitella tehokkaat ja konkreettiset toimenpiteet keskeisille kohderyhmille. Kriteeristön tarkoituksena on auttaa järjestöjä huolehtimaan omasta vastuustaan tämän ilmiön poistamiseksi niin omasta lajistaan kuin koko urheilusta.

SUEK tekee lajikohtaiset riskiarviot, liittokyselyiden pohjalta. Riskiarviot tulee kirjata kilpailumanipulaation torjuntaohjelmiin, sillä riskiarvio oleellisesti ohjaa sitä, minkälaisia toimenpiteitä lajin on tehtävä kilpailumanipulaation torjumiseksi. Ne järjestöt, joilla on kohonnut riski kilpailumanipulaatioon referoivat alkuun riskiarviota, jossa esitetään, mitkä lajille tyypilliset asiat nostavat riskiä kilpailumanipulaation uhalle. Järjestöt, joilla riskiarvio on matala, pohtivat ohjelmassaan toimia, joiden avulla kilpailumanipulaation riski saadaan pysymään matalana.

Kohonneen riskiarvion liitot voivat laittaa ohjelmiinsa tekstin:

Kansallisen tilannekuvan (2021) mukaan *** (lajin nimi) koskeva kilpailumanipulaation riski on matala. *** on vedonlyönnin kohteena kansallisesti ja kansainvälisesti, mutta määrät ovat pienempiä kuin muissa suuremmissa lajeissa Suomessa ja muualla maailmassa. Vedonlyöntiin liittyvästä kansainvälisestä rikollisuudesta ei ole tiedossa laajalti tunnettuja tapauksia Suomessa tai maailmalla. Riskiä ei voida kuitenkaan kokonaan sulkea pois, koska laji on vedonlyönnin kohteena. Riskiä madaltaa osaltaan myös se, että seuroissa ei ole ulkomaisia omistuksia tai epämääräisiä sponsoreita. Käytännössä mahdollinen manipulaation riski kohdistuu lajin sisällä oleviin henkilöihin ja enemmän kilpailullisiin tavoitteisiin kuin vedonlyöntiin.

Suurimman haasteen kilpailumanipulaation torjunnan suhteen asettaa kyky tunnistaa ja valvoa manipulaation riskejä. Siksi muun muassa koulutuksella ja viestinnällä on tässä suuri merkitys.

Matalan riskiarvion järjestöt voivat laittaa ohjelmiinsa tekstin:

SUEKin 2021 julkaiseman tilannekuvan mukaan kilpailumanipulaation riski *** (lajin nimi) on matala. Lajissa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia ja vedonlyönnin määrä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti on vähäistä. Suomalaisiin urheiluseuroihin ei liity myöskään merkittäviä yksityisiä tai kansainvälisiä omistuksia tai epämääräisiä sponsoritahoja. Tietoon ei ole tullut epäilyksiä siitä, että *** käytettäisiin hyväksi rikollisessa toiminnassa.

Keskeisiä järjestön toimia kilpailumanipulaation uhan torjumisessa ovat sääntöihin, koulutukseen ja viestintään liittyvät toimenpiteet sekä yhteistyöverkosto.

Kansallinen toimintaryhmä päivittää säännöllisesti ja tavattaessa kansallista tilannekuvaa, joka sisältää myös lajikohtaiset tilannekuvat ja viestii tästä järjestöille. Tämän kilpailumanipulaation torjuntaohjelman tavoitteena on, että suunnitelmallisilla ja tehokkailla toimenpiteillä pystytään säilyttämään riski mahdollisimman pienenä.

Säännöt ja sopimukset

Järjestön toimintasäännöistä pitää käydä ilmi, että yhdistys on sitoutunut vastustamaan kilpailumanipulaatiota. Tarkemmin asiasta säädetään kurinpito- ja/tai kilpailusäännöissä.

Kurinpito-/kilpailusäännöissä on oltava rangaistavaa kilpailun lopputuloksia ja kilpailutapahtumia koskevat manipuloinnit ja niiden yritykset. Lisäksi ko. säännöissä on oltava rangaistavaa, mikäli urheilutoimija ei ilmoita tiedossaan olevasta manipuloinnista liitolle, seuralle tai SUEKille. Lisäksi ko. säännöissä on oltava rangaistavaa urheilutoimijan sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille. Sisäpiiritiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ei ole seuran/joukkueen ulkopuolisten tiedossa. Tällaista tietoa on esimerkiksi julkistamattomat kokoonpanotiedot, urheilijoiden terveydentilat ja kilpailutaktiikat.

Urheilutoimijoiksi katsotaan urheilijat, valmentajat, huoltajat, seuratohtoon kuuluvat henkilöt, seuran lääkintähenkilöstö, muut joukkueen kanssa kiinteästi tekemisissä olevat henkilöt ja tuomaristo.

Kilpailu-/kurinpitosisäännöissä pitää olla kiellettyä urheilutoimijoiden vedonlyönti omasta ottelusta tai kilpailutapahtumasta sekä omasta sarjatasosta ja lisäksi myös oman seuran ja yhteistyöseurojen sarjoista/kilpailuista. Vedonlyönnillä tarkoitetaan sekä omaa että edustajan kautta tapahtuvaa vedonlyöntiä tai muulla tavoin siihen vaikuttamista.

Järjestön urheilija- ja valmentajasopimuksiin sekä muihinkin urheilutoimijoiden kanssa tehtäviin sopimuksiin pitää kirjata, että henkilö sitoutuu torjumaan kilpailumanipulaatiota ja ilmoittamaan, mikäli havaitsee sellaista sekä sitoutuu olemaan lyömättä vetoa omasta ottelusta tai kilpailutapahtumasta sekä omasta sarjatasosta ja lisäksi myös oman seuran ja yhteistyöseurojen sarjoista/kilpailuista.

Säännösten ja sopimusten nostot

- Toimintasäännöissä on sitouduttu vastustamaan kilpailumanipulaatiota
- Kilpailu- ja kurinpitosisäännöissä on säädetty kilpailumanipulaatio ja vedonlyönti läheisistä kohteista sekä sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille rangaistavaksi
- Urheilutoimijoiden sopimuksiin on tehty kirjaukset sitoutumisesta kilpailumanipulaation vastaiseen toimintaan ja vedonlyöntikielto

Koulutus

Kilpailumanipulaatiokoulutuksen tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kilpailumanipulaatiosta ja sitä kautta antaa valmiuksia ilmiön tunnistamiseen ja siihen puuttamiseen. Kun ilmiö tunnistetaan, sitä voidaan myös torjua tehokkaammin. Tavoitteena on, että kaikilla urheilutoimijoilla on tarvittava ja ajantasainen tieto kilpailumanipulaatiosta.

Koulustoimintaa on tärkeää kohdistaa kaikille lajeille, mutta etenkin niihin lajeihin, jotka ovat vedonlyönnin kohteena ja jotka ovat tehdyn tilannekuvan mukaan korkeamman riskin lajeja. Keskeisimpiä kohderyhmiä koulutukselle ovat urheilijat, valmentajat ja nuoret urheilijat, jotka tutkimusten mukaan saattavat olla haavoittuvaisemmassa asemassa kuin muut. Lisäksi kilpailumanipulaatiolle houkuttelevia kohteita ovat myös erotuomarit, joilla on runsaasti vaikutusvaltaa ottelutapahtumien kulkuun sekä tuomarit esimerkiksi arvostelulajeissa. Järjestöjen tulee ottaa huomioon myös urheiluseurojen ja pelaajajyhdistysten vahva osaaminen ja vaikutusmahdollisuudet kentällä tapahtuvassa toiminnassa.

Koulustoiminnan tulee olla suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. On tärkeää, että järjestöt suunnittelevat omaan kilpailumanipulaatio-ohjelmaansa koulutustoimenpiteet mahdollisimman konkreettisesti lajin erityispiirteet huomioiden. Ajantasaisen tiedon levittämisen varmistamiseksi kasvokkain pidettyjen koulutusten tulee olla joko SUEKilta tilattuja tai järjestöjen oman pätevyityneen kouluttajan pitämiä. Liittokouluttajan pätevyyden saa osallistumalla säännöllisesti SUEKin järjestämiin kouluttajakoulutuksiin.

Tilannekuvan mukaisten riskilajien osalta koulutusta on tärkeä ulottaa laajemmalle joukolle. Keskeisten kohderyhmien, kuten huippu-urheilijoiden ja huipulle tähtäävien nuorten urheilijoiden, heidän valmentajiensa ja tuomareiden, koulutuksen osalta on tärkeää, että järjestö järjestää myös

kasvokkain tapahtuvia koulutuksia. Näiden kohderyhmien koulutus tilataan ensisijaisesti SUEKilta.

Yllä mainittuja keskeisiä kohderyhmiä tulee myös muiden järjestöjen kouluttaa. Ensisijainen koulutustapa on verkkokoulutus, mutta kaikki lajiliitot voivat tilata SUEKilta myös kasvokkain tapahtuvaa koulutusta tai järjestää tätä itse pätevyityneen liittokouluttajan toimesta.

Järjestöjen kilpailumanipulaation koulustoitinnan päätehtäviä ovat:

- Varmistaa, että keskeiset urheilutoimijat ovat saaneet koulutusta kilpailumanipulaatiosta
- Tilata SUEKilta koulutusta keskeisille kohderyhmille
- Liittää kilpailumanipulaatioasiat osaksi valmentajakoulutusta
- Pohtia, miten kilpailumanipulaatioasiat otetaan huomioon eri kehitysvaiheessa olevien urheilijoiden kohdalla
- Nimetä vastuuhenkilö, joka koordinoi kilpailumanipulaatiokoulutusta järjestössä ja joka osallistuu SUEKin järjestämään vuosittaiseen kouluttajakoulutukseen
- Raportoida SUEKille pitämistään koulutuksista raportointilomakkeen kautta (linkin voi pyytää koulutuspäälliköltä)
- Seurata koulutusvelvoitteiden toteutumista järjestössä

Ohjelmassa tulee lisäksi eritellä, miten koulutusta toteutetaan eri kohderyhmien osalta. Painotukset ja valinnat tulevat lajin erityispiirteiden sekä tilannekuvan mukaisesti.

Urheilijat

- Järjestö määrittelee, miten ja missä urheilijoita koulutetaan (esimerkiksi verkkokoulutus, harjoitusleirit, kauden avausinfot)
- Järjestö tulee pohtia, miten kilpailumanipulaatioasiat otetaan

- huomioon eri kehitysvaiheessa olevien urheilijoiden kohdalla
- Kilpailumanipulaatiokoulutus suositellaan tilattavaksi antidoping-koulutuksen yhteyteen kasvokkain tapahtuvissa koulutuksissa
  - Tilannekuvan mukaisissa riskilajeissa keskeisten kohderyhmien osalta koulutus suositellaan tilattavaksi SUEKilta. Muille koulutus suositellaan suoritettavaksi verkkokoulutuksena

Valmentajat

- Järjestö määrittelee valmentajakoulutuksen tasot, joilla kilpailumanipulaatiokoulutusta järjestetään.
- Järjestö määrittelee, miten koulutus toteutetaan valmentajakoulutuksen eri tasoilla (esimerkiksi verkkokoulutus, SUEK kouluttaa, lajiliiton kouluttaja kouluttaa käytyään SUEKin koulutuksen)
- Järjestön tulee pohtia, miten kilpailumanipulaatioasiat tuodaan tiedoksi muille valmentajille (esimerkiksi valmentajakerhot)

Tuomarit

- Järjestö määrittelee, miten ja missä tuomareita koulutetaan (esimerkiksi verkkokoulutus, SUEK kouluttaa, lajiliiton kouluttaja kouluttaa käytyään SUEKin koulutuksen)

Muut kohderyhmät (esimerkiksi järjestön henkilökunta, jäsen seurat, luottamushenkilöt)

- Järjestöjen on tärkeää varmistaa, että henkilökunta ja luottamushenkilöt ovat tietoisia kilpailumanipulaation torjunnasta. Henkilökunnalle ja luottamushenkilöille suositellaan verkkokoulutuksen suorittamista
- Järjestö miettii, onko muita keskeisiä kohderyhmiä, jotka lajin parista tulisi kouluttaa
- Verkkokoulutus toimii ensisijaisena koulustapana

SUEKin järjestämät tilaisuudet järjestöille

Järjestön nimeämä koulutuksen vastuuhenkilö osallistuu SUEKin järjestämiin kouluttajakoulutuksiin säännöllisesti. Pätevöitynyt kouluttaja voi pitää järjestön kilpailumanipulaatiokoulutuksia.

Koulutuksen nostot

- Järjestöllä tulee olla konkreettinen suunnitelma koulutusveloitteiden täyttämiseksi (mitä, kenelle ja kuinka usein)
- Järjestön tulee seurata koulutusveloitteiden toteutumista
- Järjestö on nimennyt vastuuhenkilön, joka koordinoi kilpailumanipulaatiokoulutusta ja joka osallistuu SUEKin järjestämiin kouluttajakoulutuksiin

Viestintä

Kilpailumanipulaation viestinnässä keskeistä on, että asia on esillä, jotta se tunnustetaan ja ymmärretään omassa lajissa ja ilmiöön suhtaudutaan kielteisesti. Tärkeää on, että keskeisimmät kohde-ryhmät, jotka järjestö on nimennyt ohjelmansa muissa osissa, tunnustetaan ja heidät tavoitetaan käyttäen kattavasti järjestön eri viestintäkanavia.

Järjestön internetsivuilla voi olla alasuvi, jossa kerrotaan niin kilpailumanipulaatiosta kuin omasta toiminnasta ilmiön torjunnassa. SUEKin julkaisema aineisto on käytettävissä, kunhan lähde mainitaan. Sivustojen niin sanotuissa pysyväsaineistoissa kannattaa suosia linkityksiä SUEKin aineistoon, sillä käyttäjän vastuulla on tarkistaa, että käytettävä aineisto on aina viimeisin ajantasainen tieto.

Internetsivuilla tulee julkaista esimerkiksi järjestön omat toimintaohjeet kilpailumanipulaation torjunnassa, sen oma ohjelma sekä muu aiheesta tuotettu aineisto. Linkityksiä kannattaa tehdä SUEKin sivuille muun muassa ILMO-raportointijärjestelmään, koulutusaineistoihin, Reilusti paras -verkkokoulutukseen sekä aiheesta tehtyihin julkaisuihin. SUEKin tiedotteita voi jakaa ja uutisoida edelleen. Aiheesta kannattaa viestiä myös sosiaalisen median kanavissa. Viestintää varten tulee nimetä vastuuhenkilö, joka osallistuu myös SUEKin liittotilaisuuksiin ja/tai välittää tiedon muille avainhenkilöille. Viestinnän vastuuhenkilö voi olla myös kilpailumanipulaation vastuuhenkilö järjestön tehtävänjaon mukaan.

Vuosittain vietetään kansainvälistä korruption vastaista päivää 9.12. Samana päivänä järjestöt voivat nostaa muun muassa kilpailumanipulaatioasiat esille viestinnässään esimerkiksi somekampanjalla. Aihetunnisteena on: #reilustiparas

Esittelypiste

Järjestö voi pyytää myös SUEKin esittelypisteen tapahtumiinsa. Esittelypisteellä jaetaan tietoa niin kilpailumanipulaation torjunnasta kuin muista SUEKin eettisistä tehtävistä. Ennen tapahtumaa sovitaan järjestäjän kanssa yhdessä, mitä oheistoimintaa suunnitellaan. Näitä voivat olla esimerkiksi erilaiset kilpailut, kannanotot tai luennot ja tietoisikut eri kohderyhmille. Kansainvälisissä tapahtumissa voidaan tehdä yhteistyötä myös kansainvälisen liiton kanssa. Esittelypiste on järjestäjälle maksuton.

Kriisiviestintä

Hyvästä viestintätoiminnastaan huolimatta järjestön tulee varautua kriiseihin ja niistä viestimiseen. Sen kannattaa laatia kriisiviestinnän suunnitelma, jossa määritellään vastuut ja toimintatavat esimerkiksi kilpailumanipulaation tai dopingrikkomuksen tapahduttua. Hyvään kriisiviestintään kuuluu myös niin sanottujen heikkojen signaalien havainnointi eli mahdollisten nousevien teemojen huomaaminen mahdollisimman aikaisin. Heikkoja signaaleja voi havainnoida esimerkiksi niin sosiaalisen median keskusteluja kuin perinteisen median uutisointia seuraamalla tai kuuntelemalla, mitä katsomoissa ja pukukopeissa puhutaan. Yksi tärkeimmistä tehtävistä on valita kriisiviestinnän vastuuhenkilö tai vastuuhenkilöt. Enemmän kriisiviestinnästä löytyy antidopingohjelman kriteeristön alta, kohdasta viestintä.

SUEK auttaa tarvittaessa kriisiviestinnässä ja sen asiantuntijat ovat käytettävissä SUEKin asioihin liittyvässä kriisiviestinnässä.

Viestinnän nostot

- Järjestön sivuilla tulee olla tietoa aiheesta, linkki ILMOon sekä Reilusti paras -verkkokoulutukseen. Teema on vuosittain esillä järjestön viestinnässä.
- Järjestön vastuuhenkilö(t) osallistuu SUEKin liittotilaisuuksiin, joissa aihetta käsitellään.
- Järjestöllä on kriisiviestintäsuunnitelma, jossa on otettu huomioon myös mahdolliset kilpailumanipulaatiotapaukset.

Toimenpiteet ja yhteistyöverkosto

Kilpailumanipulaation torjuntaan tarvitaan ajantasaisten sääntöjen, koulutuksen ja viestinnän lisäksi myös itsenäisiä toimenpiteitä kuten esimerkiksi lajikohtainen tilannekuva ja toimintaohje. Keskeistä on, että järjestö on varautunut mahdollisiin manipulaatiotapauksiin ja niiden käsittelyyn. Avainasemassa olevat monikanavaiset ja turvatut ilmoituskanavat mahdollistavat tiedonantojen ja vihjeiden antamisen ja vastaanottamisen. Näiden lisäksi toimintaohjeet ja kilpailumanipulaation yhteyshenkilön tiedot tulee olla kaikkien saatavilla. Järjestön tulee viestiä SUEKin ILMO-raportointipalvelusta.

Niin kansallinen kuin liittokohtaiset tilannekuvat auttavat järjestöjä varautumaan ja tekemään tarvittavia toimenpiteitä uhkien minimoimiseksi. Tilannekuva tulee käydä lävitse kaikkien asianosaisten kanssa ja käsitellä esimerkiksi kilpailuvaliokunnassa ja hallituksessa.

Järjestön tulee laatia omat sisäiset toimintaohjeet kilpailumanipulaatiotapauksia varten. Toimintaprotokolla voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Järjestöllä tulee olla selkeät kanavat (esimerkiksi ohjeet internetsivuilla) ja henkilöt (kilpailumanipulaation yhteyshenkilö), jolle voi kertoa tai raportoida mahdollisista kilpailumanipulaatioepäilyistä. Yhteystietojen tulee olla selkeästi löydettävissä ja kaikkien toimijoiden saavilla.
2. Tapauksen alustava käsittely toteutetaan järjestön sisällä kilpailumanipulaation yhteyshenkilön toimesta. Käytännössä tämä tarkoittaa saatavilla olevien tapahtumatietojen keräämistä.
3. Kaikista tapauksista ilmoitetaan SUEKin tutkintapäällikölle. Tapauksista ja yhteistyöstä käydään keskustelut liittojen kanssa tapauskohtaisesti sopien asiasta tiedottamisesta, rooleista ja vastuista. Katso kohta. Kriisiviestintä.

4. Tarvittaessa SUEK vie asian kansallisen yhteistoimintaryhmän (National platform) käsiteltäväksi. Yhteistoimintaryhmässä ovat mukana esimerkiksi poliisi. Poliisi päättää mahdollisista rikostutkinnallisista toimenpiteistä ja lajin kurinpito kilpailullisista seuraamuksista.
5. Mikäli tapaus ei johda rikostutkinnallisiin toimenpiteisiin järjestö voi pyytää SUEKin apua niiden asioiden selvittämisessä, jotka eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Selvitys tehdään yhteistyössä liiton kanssa.
6. Selvityksen päätyttyä järjestön tulee harkita asian viemistä omaan kurinpito-käsittelyyn tai päättää asian käsittely.
7. Tarvittaessa asianosaisia tulee tiedottaa asian käsittelyn päättämisestä tai sen lopputuloksesta.

Järjestön tulee nimetä kilpailumanipulaatioasioihin yhteyshenkilö, joka tulee ilmoittaa myös SUEKin tutkintapäällikölle. Yhteyshenkilöt kuuluvat liittojen kilpailumanipulaation yhteistyöverkoston, jonka toiminnasta vastaa SUEK. Verkosto mahdollistaa toimijoiden välisen yhteydenpidon sekä tiedottamisen ajankohtaisista kilpailumanipulaatiota koskevista asioista ja ilmiöistä. Yhteyshenkilöt ovat keskeisessä asemassa järjestön kilpailumanipulaation torjuntatyössä. Heidän vastuullaan on, että järjestöllä on ajantasaiset toimintaohjeet, joita noudatetaan. Yhteyshenkilövaihdokista tulee tiedottaa SUEKille.

Toimenpiteet ja yhteistyöverkoston nostot

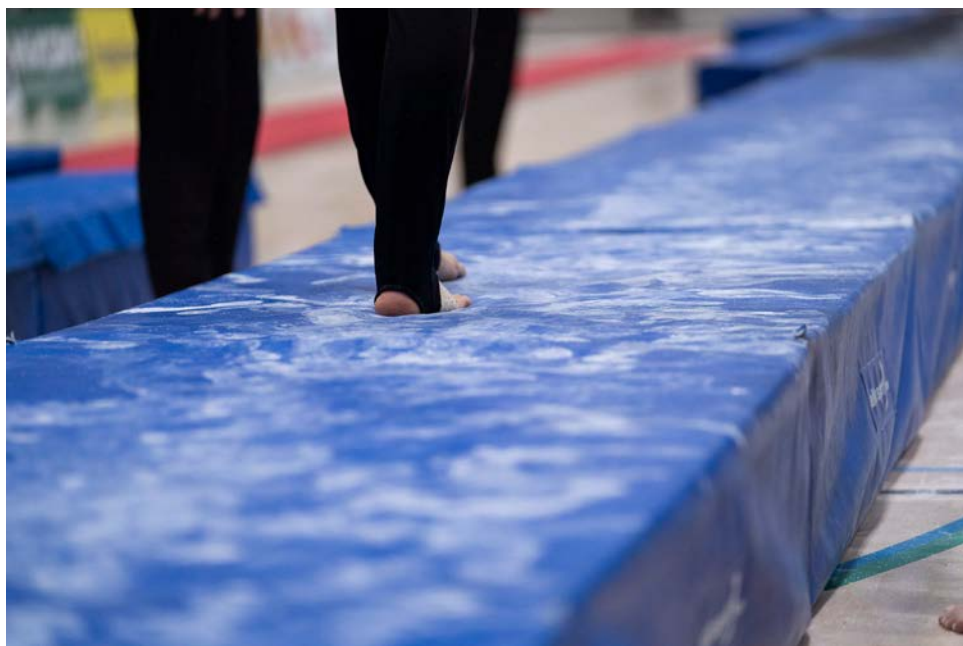
- Järjestön tehtävänä on laatia omat toimintaohjeet kilpailumanipulaatiotapauksia varten.
- Järjestöllä tulee olla voimassa oleva tilannekuva.
- Järjestön tulee nimetä kilpailumanipulaation yhteyshenkilö, johon ollaan yhteydessä mahdollisissa kilpailumanipulaatioepäilyissä. Yhteystiedot tulee ilmoittaa SUEKille samoin myös mahdolliset henkilömuutokset.

Muu toiminta

Antidopingtoimintaa ja kilpailumanipulaation torjuntaa voi tehdä monella tavalla ja tasolla. Toiminta ulottuu urheilija- ja seuratasolta aina kansainväliseen toimintaan asti. Näissä ohjelmissa jokainen järjestö voi määritellä oman roolinsa sekä lajikohtaiset toimet ja yhteistyöverkostot, joissa reilun kilpailun viestiä vie eteenpäin.

Järjestöjen ohjelmaan tulee kirjata esimerkiksi erilaiset luottamustoimet niin kansallisissa kuin kansainvälisissä organisaatioissa. Toiminta kansainvälisissä organisaatioissa lisää vaikuttamismahdollisuuksia ja parantaa maailmanlaajuista yhdenvertaisuutta. Ohjelmia voidaan esitellä kansainvälisesti mallina muille toimijoille ja esimerkkinä siitä, miten valtiosopimuksen velvoitteita voidaan toteuttaa kansallisesti. Tämä kriteeristö löytyy myös englanniksi SUEKin internetsivuilta.

Ohjelman avulla järjestöt voivat viestiä myönteisesti. Ohjelma antaa monia vaihtoehtoja. Järjestö voi pyytää maksuttoman SUEKin esittelypisteen tapahtumaansa ja järjestää tapahtumassa luentoja tai tietoisuuksia. Kansallisissa tapahtumissa kumppaneina voivat olla esimerkiksi pelajajyhdistykset. Kansainvälisissä tapahtumissa jo suunnitteluvaiheessa kannattaa ottaa mukaan myös kansainvälinen liitto. Yhteistyössä eri tahojen kanssa pystytään toimimaan laajemmin ja vaikuttavammin.

© Suomen Salibandyliitto. Kuva: Ville Vuorinen

Ohjelmien päivittäminen, hyväksyminen ja julkaiseminen

Reiluun peliin ja puhtaaseen urheiluun sitoutuminen on tietoinen päätös. Se näkyy kaikessa toiminnassa ja kaikissa toimijoissa. Laadukas ja tavoitteellinen eettinen toiminta on pitkäjänteistä, avointa, luovaa ja näkyvää. Ohjelman kautta on mahdollista saada lajin reiluun peliin ja puhtaaseen urheiluun sitoutumiselle myönteistä julkisuutta, ja sitä ohjelma tarvitsee.

Järjestön tulee nimetä ohjelmasta vastaava henkilö, joka valvoo ohjelman toteutumista, seurantaa ja päivittämistä. Ohjelmasta tulee viestiä aktiivisesti, jotta sen toimenpiteet toteutuvat. Hyviä käytäntöjä on esimerkiksi käydä järjestön sisällä lävitse ohjelman sisältö ja eri henkilöiden vastuut ohjelman toteuttamisessa esimerkiksi vuosikellon mukaan. Käytännön toimenpiteet voidaan kirjata vuotuiseseen toimintasuunnitelmaan.

Järjestön hallitus tai vastaava taho päättää ohjelmasta ja sen päivityksistä. Ohjelma tulee päivittää tarvittaessa ja keskeisten henkilöiden tulee olla mukana päivitystyössä. SUEK auttaa ja tukee järjestöjä ohjelmiensa ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa muun muassa kommentoimalla ohjelma ennen niiden hyväksymistä. Päivitystyössä kannattaa laittaa hyvät toimintatavat kiertoon muiden järjestöjen ohjelmista.

Hallituksen tulee arvioida vuosittain ohjelman toteutumista ja kirjata tehdyt toimenpiteet vuosikertomukseen.

Hallituksen hyväksymän ohjelman suunnitelmat ovat esillä toimintasuunnitelmassa ja toteutumisen arviointi vuosikertomuksessa. Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että järjestöllä on käytössä riittävät henkilö- ja/ tai muut resurssit ohjelman ja sen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Hallituksen jäsenille ja muille keskeisille luottamushenkilöille suositellaan verkko-koulutuksen suorittamista ja osallistumista SUEKin luottamushenkilöille järjestämiin webinaareihin ja tilaisuuksiin.

Järjestöjen ohjelman tulee olla kaikkien toimijoiden helposti saatavilla. Hyvät Reilun kilpailun ohjelmat ansaitsevat julkisuutta ja sitouttamista, jolloin ne aidosti vaikuttavat ja ovat käytössä. Tämän vuoksi on tärkeää, että järjestöt julkaisevat ohjelmansa internetsivuillaan ja viestivät ohjelmasta sekä sen toteuttamisesta. SUEK julkaisee omilla sivuillaan kaikki ohjelmat, jotka järjestöt toimittavat saavutettavuusvaatimukset täyttävänä pdf-tiedostoina. Muuten ohjelmat linkitetään järjestöjen sivuille, mikäli järjestöt toimittavat ohjelman osoitteen SUEKille.

Yhteenvedon tiivistelmä

- Järjestö nimeää vastuuhenkilön, tieto myös SUEKille.
- Järjestöstä tavoitetaan oikeat henkilöt ja henkilövaihdoksista tiedotetaan SUEKia.
- Hallituksen hyväksymän ohjelman suunnitelmat ovat esillä toimintasuunnitelmassa ja toteutumisen arviointi vuosikertomuksessa.
- Ohjelma on esillä ja siitä sekä sen toteutumisesta viestitään.

Lopuksi

Tässä kriteeristössä on mainittu muutamia tapoja tehdä antidopingtoimintaa ja kilpailumanipulaation torjuntaa. Jokainen taho valitsee itsen sopivat toimintatavat. Reilua peliä ja puhdasta urheilua voi tehdä usealla tavalla. Meillä jokaisella toimijalla on vastuumme ja roolimme niin urheilijoiden, urheilutoimijoiden kuin urheilun reiluuden suojelussa. Tehokkaan toiminnan myötä me kaikki voimme nauttia ja toimia eettisesti kestävässä urheilukulttuurissa.

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry
antidoping@suek.fi
puh: +358 (0) 9 3481 2020

 suek.fi

 [@puhtaastiparas](https://www.instagram.com/puhtaastiparas)

 [@SUEK_FINCIS](https://twitter.com/SUEK_FINCIS)

 [SUEK_FINCIS](https://www.youtube.com/SUEK_FINCIS)